

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง เสนาะเสียง ๒

ครูผู้สอน

ครูวิชุดา

กลิ่นจงกล

ครูธีรสุต

ฉำทรัพย์

เรื่อง เสนาะเสียง (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. วิเคราะห์คำไตรยางศ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์ได้
๒. พุดอธิบายหลักของไตรยางศ์ได้
๓. พุดอธิบายหลักการผันวรรณยุกต์ได้
๔. พุดอธิบายและจำแนกคำเป็นคำตายได้

พินิจถ้อยคำ

ปาก

ปาน

พินิจถ้อยคำ

จอ

คอ

พินิจถ้อยคำ

นา

งา

พินิจถ้อยคำ

วัน

วาย

คำถาม

“คำแต่ละคู่มีเสียงสัมพันธ์กันอย่างไร”

ปีก

ปิ่น

จอก

คอก

นา

งา

วัน

ว่าน

กิจกรรม

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓ - ๔ คน จากนั้นครู
ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งกันศึกษาเนื้อหาจาก
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่องไตรยางศ์ คำเป็น คำตาย และ
เสียงวรรณยุกต์

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่องไตรยางศ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง ไตรยางศ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เสนาะเสียง (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ไตรยางศ์

พยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ รูป แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม หรือที่เรียกว่า "ไตรยางศ์" ตามระดับเสียง สูง กลาง ต่ำ ดังนี้

- อักษรสูง มี ๑๑ ตัว ได้แก่ ข ฉ ฅ ฐ ฒ ม ฬ ศ ษ ส ห
- อักษรกลาง มี ๑๔ ตัว ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ค ต บ ป อ
- อักษรต่ำ มี ๒๔ ตัว ซึ่งแบ่งออกเป็น อักษรต่ำคู่ และอักษรต่ำเดี่ยว ดังนี้
 - อักษรต่ำคู่ หมายถึง อักษรต่ำที่มีเสียงคู่กับอักษรสูง มี ๑๑ ตัว ดังนี้

อักษรต่ำคู่	อักษรสูง
ค ต ม	ข ฉ
ช ฅ	ฉ
ซ ญ	ศ ษ ส
ท ฒ ฑ ฎ	ฐ ฏ
ท ภ	ฬ
ท	ฬ
ฮ	ห
 - อักษรต่ำเดี่ยว หมายถึง อักษรต่ำที่ไม่มีเสียงคู่กับอักษรสูง มี ๑๓ ตัว ดังนี้ ง ญ ณ ม ย ร ล ว ฬ

คำเป็น คำตาย

คำเป็น คำตาย มีประโยชน์ต่อการผันวรรณยุกต์และแต่งคำประพันธ์ ซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ลักษณะ	คำเป็น	คำตาย
๑. ไม่มีตัวสะกด	ประสมด้วยสระเสียงยาว เช่น กา ปี โอ	ประสมด้วยสระเสียงสั้น เช่น จู นะ โธษะ ณ ฮ ก็
๒. มีตัวสะกด	- มีตัวสะกดอยู่ในแม่กง กน กม เกอว เกอว เช่น กุ้ง ตัน จาม เสียด ดาว - พยางค์ที่ประสมด้วยสระ ำ ำ ไ- ำ- ำ- เช่น คำ โต ไว เข้า	ประสมด้วยมาตราตัวสะกดอยู่ในแม่กก กข กค เช่น ตก ลบ มัด

เสียงวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอเป็นเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "เสียงคนตรี" ซึ่งทำให้คำหรือพยางค์ที่มีระดับเสียงต่างกันนั้นมีความหมายต่างกันด้วย วรรณยุกต์ในภาษาไทย มี ๕ เสียง แต่มี ๔ รูป ดังนี้

- เสียงวรรณยุกต์ มี ๕ เสียง ได้แก่
 - เสียงสามัญ ได้แก่ วาน ตี เธอ
 - เสียงเอก ได้แก่ จาก ปี ขบ
 - เสียงโท ได้แก่ สู้ ด้วย พี่
 - เสียงตรี ได้แก่ น้ำ ล้าง รัก
 - เสียงจัตวา ได้แก่ เสื่อ อุง จำ
- รูปวรรณยุกต์ มี ๔ รูป ได้แก่
 - เรียกว่า โทเอก
 - เรียกว่า โทโท
 - เรียกว่า โทตรี
 - เรียกว่า โทจัตวา

***หมายเหตุ เสียงสามัญ ไม่มีรูปวรรณยุกต์

หลักการเขียนวรรณยุกต์ มีดังนี้

- เขียนบนส่วนท้ายของพยางค์ เช่น น่อง โก่อ แต่ถ้าพยางค์นั้นเป็นอักษรควบหรืออักษรนำ ให้เขียนบนส่วนท้ายของพยางค์นั้นตัวที่ ๒ เช่น กว้าง เขม่า เป็นต้น
- ถ้าพยางค์นั้นมีรูปสระอยู่ข้างบน ให้เขียนรูปวรรณยุกต์บนส่วนท้ายของพยางค์นั้น เช่น เชื่อง เก้งยี้ นี้ เป็นต้น

ข้อสังเกตเรื่องวรรณยุกต์

- คำทุกคำมีเสียงวรรณยุกต์ แต่บางคำมีรูปวรรณยุกต์ บางคำไม่มีรูปวรรณยุกต์ เช่น
 - ไก่ เสียงวรรณยุกต์เอก รูปวรรณยุกต์เอก
 - ขาว เสียงวรรณยุกต์จัตวา ไม่มีรูปวรรณยุกต์
- บางคำรูปกับเสียงวรรณยุกต์ตรงกัน บางคำต่างกัน เช่น
 - จิว เสียงวรรณยุกต์เอก รูปวรรณยุกต์เอก
 - วัน เสียงวรรณยุกต์ตรี รูปวรรณยุกต์โท
- บางคำสะกดเหมือนกัน แต่เสียงวรรณยุกต์ต่างกัน ทำให้ความหมายต่างกันด้วย เช่น
 - แยง เสียงวรรณยุกต์สามัญ ไม่มีรูปวรรณยุกต์
 - แย่ง เสียงวรรณยุกต์โท รูปวรรณยุกต์เอก
 - แย้ง เสียงวรรณยุกต์ตรี รูปวรรณยุกต์โท

๔. พื้นเสียง หมายถึง คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ แต่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ พื้นเสียงของอักษรทั้ง ๓ หมู่ มีดังนี้

อักษรสูง	คำเป็น	พื้นเสียง	จัตวา
อักษรกลาง	คำตาย	พื้นเสียง	เอก
อักษรต่ำ	คำเป็น	พื้นเสียง	สามัญ
	คำตาย	พื้นเสียง	เอก
	คำเป็น (สระเสียงสั้น)	พื้นเสียง	สามัญ
	คำตาย (สระเสียงยาว)	พื้นเสียง	โท

การผันวรรณยุกต์

อักษร ๓ หมู่	คำเป็น/คำตาย	เสียงวรรณยุกต์					พื้นเสียง
		สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา	
อักษรกลาง	คำเป็น	ปา	ป้า	ป๊า	ป๊า	ป๊า	สามัญ
	คำตาย	-	กะ	กะ	กะ	กะ	เอก
อักษรสูง	คำเป็น	-	ข้าว	ข้าว	-	ข้าว	จัตวา
	คำตาย	-	สะ	สะ	-	-	เอก
อักษรต่ำ	คำเป็น	รุ่ง	-	รุ่ง	รุ่ง	-	สามัญ
	คำตาย (สระเสียงสั้น)	-	-	คะ	คะ	คะ	ตรี
	คำตาย (สระเสียงยาว)	-	-	โนด	โนด	โนด	โท

อักษรสูง (๑๑ ตัว)

ผ	ฝ	ธ,ฐ	ช,ฌ	ศ,ษ,ส	ห	ฉ
ผ	ฝ	ธ,ฐ	ช,ฌ	ศ,ษ,ส	ห	ฉ

อักษรกลาง (๙ ตัว)

ไก่	จิก	เต็ก	ตาย	บน	ปาก	โอง
ก	จ	ค, ฅ	ต, ฏ	บ	ป	อ

อักษรต่ำ (๒๔ ตัว)

อักษรต่ำเดี่ยว (๑๐ ตัว)

อักษรต่ำคู่ (๑๔ ตัว)

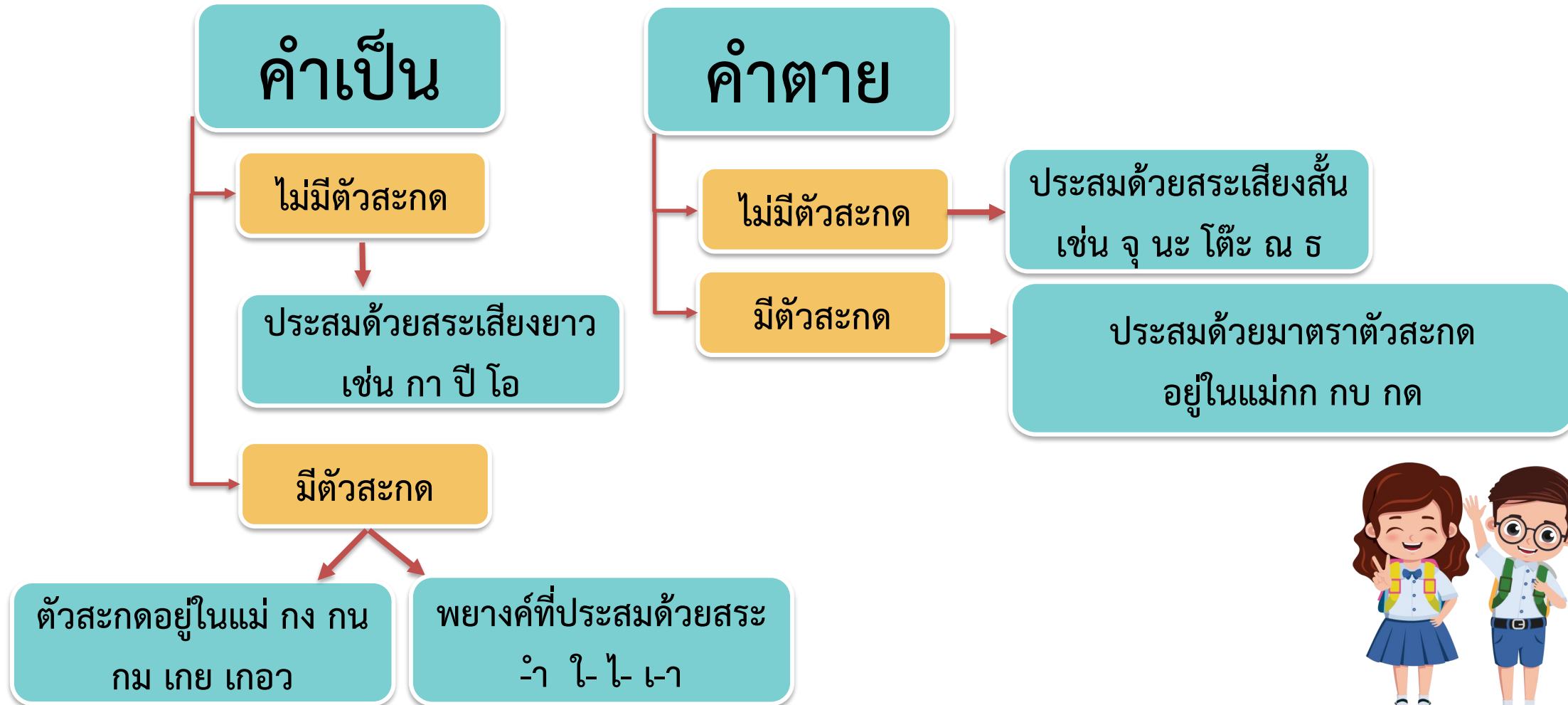
อักษรต่ำเดี่ยว (๑๐ ตัว)

ง	ใหญ่	นอน	อยู่	ณ	ริม	วัด	โม	ผี	โลก
ง	ญ	น	ย	ณ	ร	ว	ม	ฬ	ล

อักษรต่ำคู่ (๑๔ ตัว)

พ่อ	ค้ำ	ฟั่น	ทอง	ซื่อ	ซ้าง	ฮ่อ
พ,ภ	ค,ค,ข	ฟ	ท,ฒ ท,ธ	ซ	ซ,ฌ	ฮ

คำเป็น คำตาย

วรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์

- เสียงสามัญ
- เสียงเอก
- เสียงโท
- เสียงตรี
- เสียงจัตวา

รูปวรรณยุกต์

๑. ' เรียกว่า ไม้เอก
๒. ˊ เรียกว่า ไม้โท
๓. ˋ เรียกว่า ไม้ตรี
๔. ˏ เรียกว่า ไม้จัตวา

การผันวรรณยุกต์

อักษร ๓ หมู่	คำเป็น/ คำตาย	เสียงวรรณยุกต์					พื้นเสียง
		สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา	
อักษรกลาง	คำเป็น	ปา	ป่า	ป่า	ป่า	ป่า	สามัญ
	คำตาย	-	กะ	ก๊ะ	ก๊ะ	ก๊ะ	เอก
อักษรสูง	คำเป็น	-	ข่าว	ข่าว	-	ข่าว	จัตวา
	คำตาย	-	สะ	สะ	-	-	เอก
อักษรต่ำ	คำเป็น	รุง	-	รุง	รุง	-	สามัญ
	คำตาย (สระเสียงสั้น)	-	-	คะ	คะ	คะ	ตรี
	คำตาย (สระเสียงยาว)	-	-	โนต	โน้ต	โน้ต	โท

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานที่ ๓ เรื่องไตรยางศ์
จากนั้นแต่ละกลุ่มช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ ๓

เรื่องไตรยางค์

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ไตรยางค์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เสนาะเสียง (๒)
รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนระบุหมู่อักษรของคำที่กำหนดให้

๑. ไก่แจ้
๒. เสือขาว
๓. ข้าวสวย
๔. เรือใบ
๕. ช้างเผือก

ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

เฉลยใบงานที่ ๓ เรื่องไตรยางศ์

โก่งแข็ง

กลาง

กลาง

เสื่อขาว

สูง

สูง

ข้าวสวย

สูง

สูง

เรือใบ

ต่ำ

กลาง

เฉลยใบงานที่ ๓ เรื่องไตรยางศ์

ข้างเพือก

ต่ำ

สูง

ลงมือทำ จดจำได้ (๒)

ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนทำใบงานที่ ๔
เรื่องเสียงวรรณยุกต์

ใบงานที่ ๔

เรื่อง เสียงวรรณยุกต์

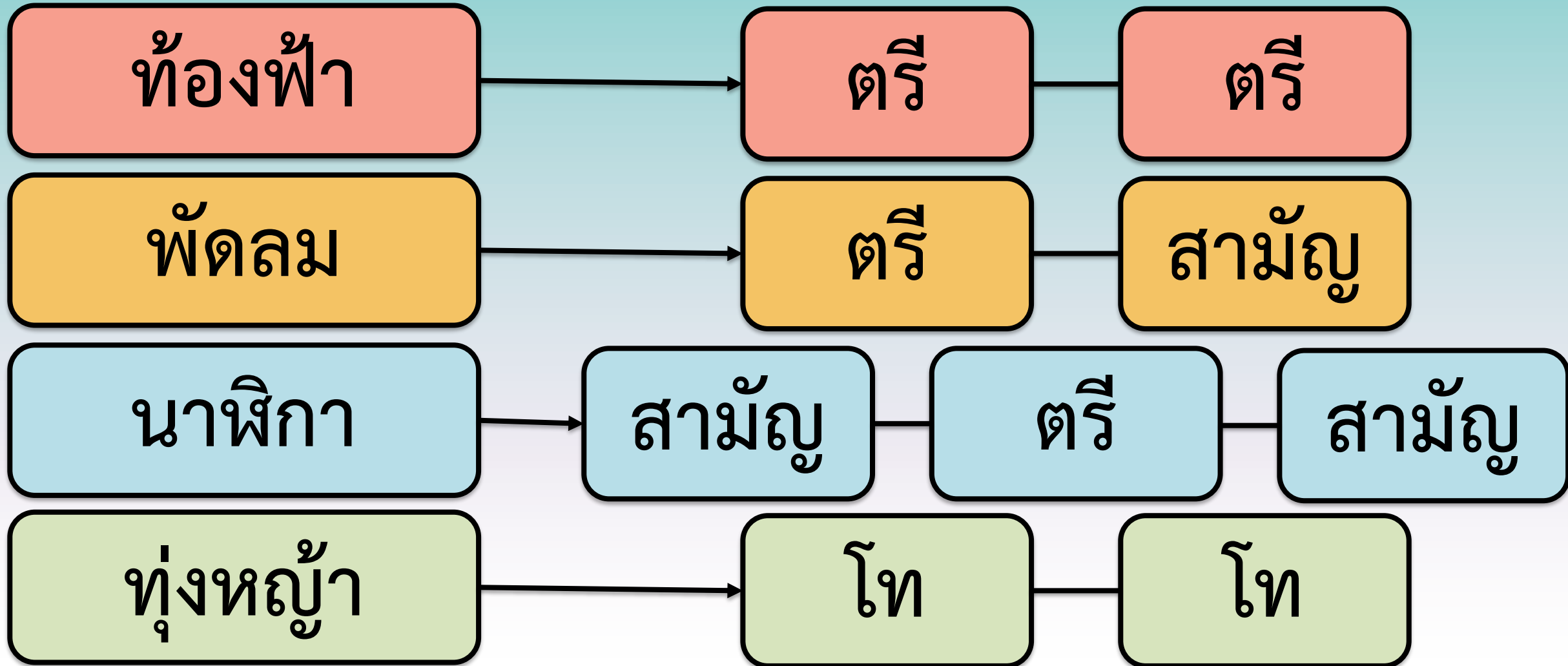
ใบงานที่ ๔ เรื่อง เสียงวรรณยุกต์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เสนาะเสียง (๒)
รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนระบุเสียงวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้

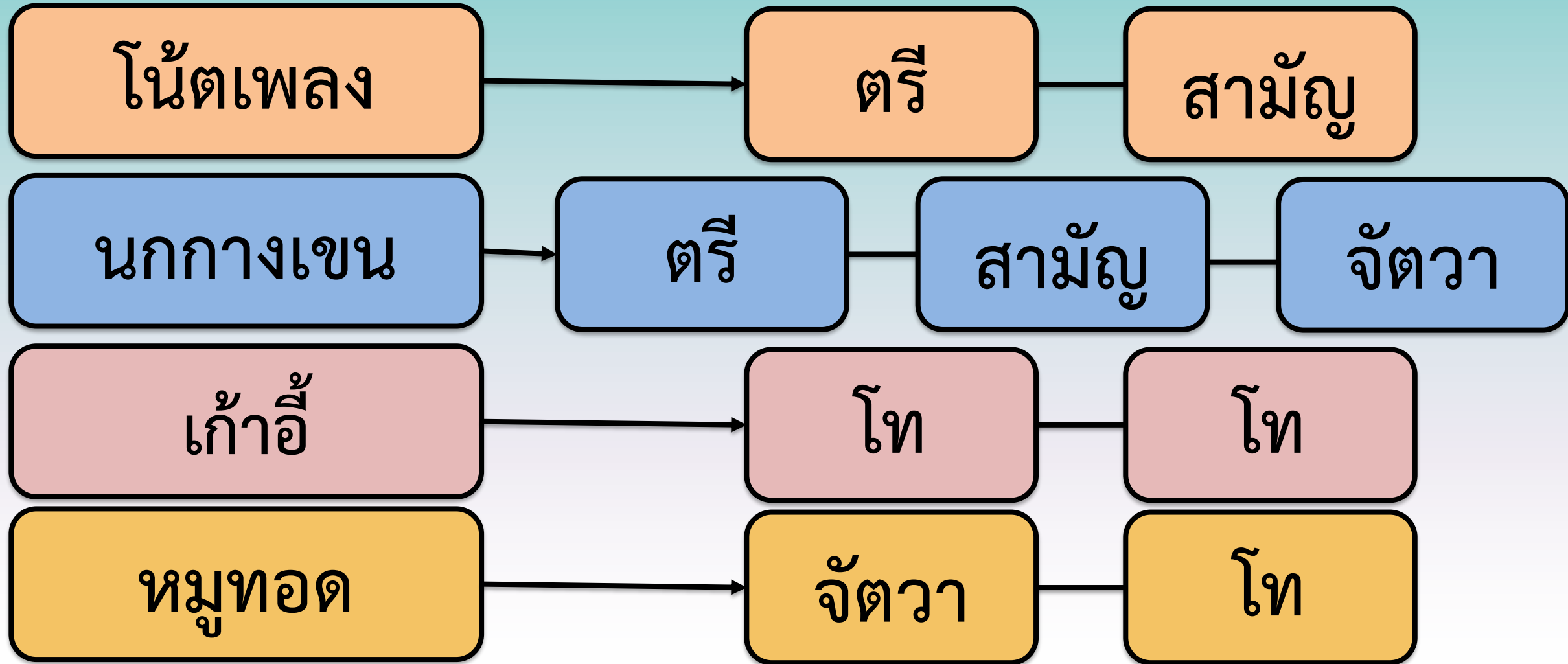
๑. ท้องฟ้า
๒. พัดลม
๓. นาฬิกา
๔. รุ่งอรุณ
๕. โน้ตเพลง
๖. นกกาจเขน
๗. เก้าอี้
๘. หมูทอด
๙. สายลม
๑๐. แก้วน้ำ

ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

เฉลยใบงานที่ ๔ เรื่องเสียงวรรณยุกต์

เฉลยใบงานที่ ๔ เรื่องเสียงวรรณยุกต์ (ต่อ)

เฉลยใบงานที่ ๔ เรื่องเสียงวรรณยุกต์ (ต่อ)

สายลม

จัตวา

สามัญ

แก้วน้ำ

โท

ตรี

สรุปความรู้

สรุปความรู้ (ต่อ)

เสียงวรรณยุกต์

การผันวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์

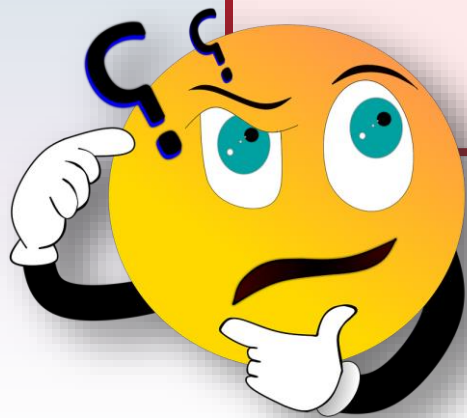
รูปวรรณยุกต์

- เสียงสามัญ
- เสียงเอก
- เสียงโท
- เสียงตรี
- เสียงจัตวา

๑. ' เรียกว่า ไม้เอก
๒. ˊ เรียกว่า ไม้โท
๓. ˋ เรียกว่า ไม้ตรี
๔. ˊˋ เรียกว่า ไม้จัตวา

อักษร ๓ หมู่	คำเป็น/ คำตาย	เสียงวรรณยุกต์					พื้นเสียง
		สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา	
อักษรกลาง	คำเป็น	ปา	ป่า	ป่า	ป๊า	ป่า	สามัญ
	คำตาย	-	กะ	กัะ	ก๊ะ	กัะ	เอก
อักษรสูง	คำเป็น	-	ข่าว	ข่าว	-	ข่าว	จัตวา
	คำตาย	-	สะ	สัสะ	-	-	เอก
อักษรต่ำ	คำเป็น	รุง	-	รุง	รุง	-	สามัญ
	คำตาย (สระเสียงสั้น)	-	-	คะ	คะ	คะ	ตรี
	คำตาย (สระเสียงยาว)	-	-	โนต	โน้ต	โน้ต	โท

คำไหนใช้ถูก

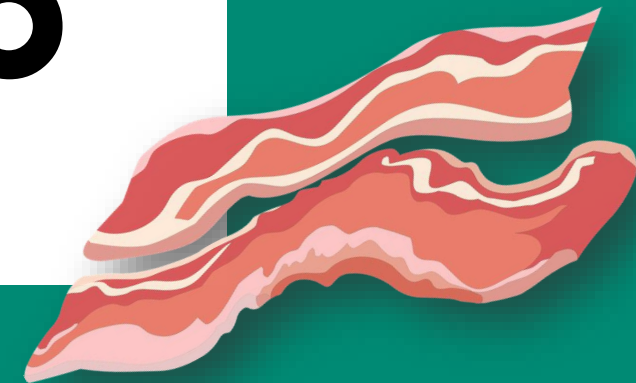

เบค่อน

เบคอน

เบค้อล

เบคอน

ภาพจาก <https://pixabay.com>

แหล่งที่มา : <https://transliteration.orst.go.th/search> ระบบฐานข้อมูลคำทับศัพท์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

ร้อยเรียงนิราศ

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

